

продукції (товару), фазу життєвого циклу товару, на якій він знаходиться на ринку, що, на відміну від існуючих підходів, дозволяє встановити напрямки діяльності підприємства, де є і можуть бути використані резерви інтенсивного зростання економічної ефективності, а також скоригувати управлінські рішення щодо її забезпечення.

Список літератури: 1. Сікетіна Н. Г. Удосконалення методики оцінки конкурентоспроможності продукції / Н. Г. Сікетіна // Вісник НТУ “ХПІ” Серія “Технічний прогрес і ефективність виробництва” – 2008. – № 18. – С. 79–86. 2. Сікетіна Н. Г. Індексний аналіз показників економічної ефективності діяльності підприємства / Н. Г. Сікетіна // Матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. [„Дослідження та оптимізація економічних процесів “Оптимум –2013”]. – Х. : НТУ „ХПІ” – 2013. – С. 48–50. 3. Сикетина Н. Г. Расширение состава факторов конкурентоспособности машиностроительной продукции / Н.Г. Сикетина // Бизнес-Информ : наук. журн, – 2014. – №5 – С. 306-310. 4. Сікетіна Н. Г. Методичне обґрунтування факторів конкурентоспроможності продукції [Електронний ресурс] / Н.Г. Сікетіна // Економіка: реалії часу. – 2014. – №2(12) – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/journal.html>. 5. Сикетина Н. Г. Обеспечение эффективности производственно-коммерческой деятельности предприятия в рыночных условиях // Современная экономика : Вестник Воронежского Государственного Университета : научн. журн, – 2014. – С. 128-137.

О.В. Маковська, студентка, КрНУ, м. Кременчук

А.М. Клименко, здобувач кафедри економіки, КрНУ, м. Кременчук

СТАЛИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА: ПЕРЕДУМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Визначення передумов забезпечення стратегій сталого розвитку України відбувається під впливом сучасних світових тенденцій щодо вирішення проблеми не тільки гармонійного розвитку людства, а і його виживання. Сталий розвиток — загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі. З екологічної точки зору, сталий розвиток має забезпечувати цілісність біологічних і фізичних природних систем. Особливе значення має життєздатність екосистем, від яких залежить глобальна стабільність всієї біосфери. Основна увага приділяється збереженню здібностей до самовідновлення і динамічної адаптації таких систем до змін. Актуальність

даної проблеми полягає в тому, що на сучасному етапі формування еколого - економічних відносин в державі базується на забезпеченні сталого розвитку національного господарства.

Фундаментальною засадою екологічної безпеки будь-якого підприємства є дотримання систем платного природокористування. Але через низький рівень сплати за забруднення вона майже не виконує стимулюючої функції щодо активізації екологічної діяльності. Як свідчать проведені розрахунки за період 2005–2013 рр. їх частка по відношенню до собівартості реалізованої продукції промисловості була трохи більше 0,1%. При такому рівні навряд чи можна розраховувати на їхній стимулюючий вплив до реалізації екологічних заходів. Крім того, має місце нецільове використання природоохоронних коштів та порушення строків фінансування природоохоронних заходів (табл. 1).

Таблиця 1

Структура техногенного впливу промисловості на довкілля, %

Вид діяльності	Споживання свіжої води	Скидання неочищених стоків	Шкідливі викиди в атмосферу	Утворення відходів
Промисловість	<u>18,3</u> 100,0	<u>1,2</u> 100,0	<u>73,2</u> 100,0	<u>7,3</u> 100,0
Добувна промисловість	<u>0,7</u> 0,6	<u>0,5</u> 7,8	<u>98,0</u> 22,9	<u>0,8</u> 1,8
Харчова промисловість	<u>33,8</u> 2,4	<u>12,1</u> 1,4	<u>48,0</u> 0,9	<u>6,1</u> 1,0
Хімічна та нафтохімічна промисловість	<u>11,8</u> 2,3	<u>4,7</u> 14,4	<u>16,2</u> 2,0	<u>67,3</u> 32,0
Металургійне виробництво	<u>18,9</u> 29,7	<u>2,6</u> 63,0	<u>65,5</u> 25,7	<u>13,0</u> 48,9
Машинобудування	<u>16,6</u> 1,2	<u>3,7</u> 4,1	<u>13,4</u> 0,2	<u>66,3</u> 11,2
Виробництво електроенергії	<u>26,6</u> 63,4	<u>0,2</u> 6,8	<u>73,0</u> 43,7	<u>0,2</u> 1,0
Інші види діяльності	<u>1,9</u> 0,4	<u>0,5</u> 2,7	<u>89,0</u> 4,6	<u>8,3</u> 4,1

Примітка: в чисельнику – за складовими техногенного впливу, в знаменнику – за видами промислової діяльності.

Для підвищення стимулюючої ролі плати за забруднення довкілля базовий норматив екологічних зборів має бути підвищено, але його слід диференціювати залежно від досягнутого рівня екологізації, а також забезпечити часткове повернення підприємству коштів для здійснення екологічних заходів.

Також невід’ємною складовою функціонування засад екологічної безпеки на підприємствах є впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій. Це не тільки забезпечує зменшення негативного впливу на рівень екології довкілля, але і позитивно позначається на рентабельності виробництва, підвищується продуктивність праці. З іншого боку, підвищення ефективності природоохоронної діяльності сприяє залученню іноземних інвестицій [1].

Діяльність будь-якого підприємства зводиться до переробки сировини та її перетворення в продукцію. Цей процес завжди супроводжується утворенням «відходів» - речовин, які виділяються у повітря, воду і утворюють тверді відходи, та енергетичних потоків (шумів, різних випромінювань: теплових, електромагнітних тощо). Важливою засадою становлення екологічної безпеки є не тільки економна, а і екологічно чиста переробка всіх відходів, або якщо така неможлива – законодавчо встановлена утилізація. Особливо небезпечними для навколишнього середовища є відходи, що містять стійкі органічні забруднювачі, а також непридатні і заборонені до використання пестициди і агрохімікати, кількість яких станом на 2013 р. перевищує 17 тис. т. Це підтверджує 102 позиція України серед 132 країн світу у 2013 році в міжнародному рейтингу екологічних досягнень (Environmental performance Index), розрахованому фахівцями Єльського університету (США) за 25-ти показниками, що характеризують дієвість державної політики держав щодо збереження екосистем. Загалом екологічно чистою в Україні вважається лише 6 % її території. До найгостріших екологічних проблем відноситься видалення та переробка твердих побутових і промислових відходів (табл. 2).

Аналіз даних таблиці 2 свідчить про зростання відходів 2007-2008 рр., у 2009-2010 рр. спостерігаємо зменшення показника та поступове зростання в наступні два роки. Але незважаючи на збільшення обсягів виробництва у 2013р. обсяг відходів в Україні зменшився на 66,4 тис. т. (4,6%), що вказує на позитивну динаміку підприємств в боротьбі за збереження навколишнього середовища.

Основні показники поводження з відходами I-III класів небезпеки на території
України (тис. т.)[2]

Роки	Утворено	Утилізовано	Спалено	Видалено в спеціально відведені місця та об'єкти	Наявність на кінець року у спеціально відведених місцях та на території підприємства
2007	2370,9	847,9	62,1	1057,0	20121,5
2008	2585,2	1031,2	39,6	990,6	20131,8
2009	2301,2	918,9	32,2	1066,3	21017,2
2010	1230,3	825,9	15,8	333,2	20852,3
2011	1659,8	642,4	16,5	306,3	20587,7
2012	1434,5	597,5	15,6	138,5	19509,4
2013	1368,1	541,4	14,0	146,7	14324,8

Дослідивши основні проблеми сталого розвитку національного господарства необхідно зробити висновок, що є необхідним проведення постійного аналізу та чітка структуризація всіх аспектів функціонування екологічної безпеки на підприємствах України. Бо саме така структура визначає надмірні загальні обсяги, марнотратні методи та способи природокористування й негативного впливу на навколишнє природне середовище, тобто обсяги видобутку, переробки і споживання природних ресурсів, ефективність їх використання.

Список літератури: 1. Барна П. В. Определение необходимости проведения эколого-экономической реструктуризации промышленных предприятий / П. В. Барна // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №3(93). – С. 138-143. 2. Державна служба статистики України – Статистична інформація – Інвестиції та основні засоби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Заголовок з екрану.

Н.В. Шаповаленко, аспірант Університету Банківської справи НБУ

АНАЛІЗ ШЛЯХІВ КОРРЕКЦІЇ ЗОВНІШНІХ ДИСБАЛАНСІВ В КОНТЕКСТІ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ МОДЕЛЕЙ

За умов подальшої глобалізації та інтеграції України у міжнародні ринки проблема корекції її зовнішніх дисбалансів стає ще більш актуальною.